

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Семеновська Л. А.
Полтава, Україна*

Цифрові технології викликають значний інтерес у студентів та оцінюються ними як ефективні у вирішенні навчально-професійних завдань широкого спектра. Уподобання студентів стосуються, зокрема, заснованих на штучному інтелекті чат-ботів, систем управління навчанням (Learning Management Systems, LMS), соціальних мереж (Facebook, Google+, LinkedIn), сервісів обміну мультимедійними даними (YouTube, Picasa, Realtimeboard), сервісів обміну документами (Dropbox, Google Диск), сервісів комунікації в реальному часі (Skype, Viber, WhatsApp, Google Hangouts), сервісів блогінгу та мікроблогінгу (Twitter), сайтів закладок (Digg, Stumble Upon), різних інструментів, додатків, ігор, подкастів (Science Friday, 6 minute English, TED Talks, Personal Growth Podcasts) та ін. Вказані цифрові продукти найбільш популярні серед студентів та характеризуються доступністю, мобільністю, універсальністю, інтерактивністю, комунікативністю, простотою у застосуванні. Функції соціальних сервісів надають різноманітні можливості для особистісного розвитку студентів, задоволення їх пізнавальних та освітніх потреб, а також для оптимізації педагогічної взаємодії між усіма учасниками навчальної взаємодії.

Розвиток інформаційних технологій нового покоління та цифровізація вищої освіти зумовлює новий рівень вимог до формування професійної компетентності викладача. Швейцарська вчена, професор медіаосвіти Б. Гетто, аналізуючи сучасні тенденції цифровізації та наслідки пандемії, зауважує, що педагогічна громадськість має задуматися над питанням: на якому етапі цифровізації знаходиться система освіти, які перспективи цього процесу? Учена зауважує, що «... цифрові зміни – це не лінійний процес, який має закінчитися. Діджиталізація є проникливим і динамічним явищем. Освіта буде розвиватися лише за умови врахування соціальних наслідків цих цифрових змін» [1]. Б. Гетто звертає увагу, що в освітній сфері сформувався уявлення про те, що трансформація освіти буде успішно завершена, коли всі учні та студенти будуть працювати з цифровими пристроями. Натомість вирішальним фактором є те, яким чином сучасні інформаційні технології змінюють наше мислення і дії. Саме тому професійна компетентність педагога вищої школи, яка відповідає сучасним тенденціям цифровізації, має відбивати всі наслідки цифрових змін, навіть і ті, які безпосередньо не пов'язані з упровадженням в освітню практику сучасних гаджетів. Отже, такі поняття як «творчість» і «співпраця» стають дедалі важливішими, оскільки «люди поки що перевершують машини в цих сферах».

Новітні експертні оцінки щодо ефективності освітньої галузі свідчать, що визначальним чинником, центром будь-якого педагогічного процесу є

характер взаємин між педагогами і здобувачами освіти, тому зусилля сучасних науковців мають бути спрямовані на обґрунтування інноваційних підходів до розвитку новітньої дидактичної реальності на основі особистісно орієнтованої, конструктивної і творчої взаємодії усіх її суб'єктів.

Стрімкий технологічний розвиток суспільства не лише вимагає від освітян формування нових професійних компетентностей, пов'язаних з активним упровадженням змішаного й дистанційного навчання, а й впливає на роль педагога, надаючи їй новітнього сенсу. Сучасні педагоги мають навчитися виконувати ролі навчальних консультантів, наставників, тьюторів, тренерів, фасилітаторів, які вміють налагоджувати позитивну конструктивну взаємодію з усіма суб'єктами навчального процесу. Виконуючи роль навчальних консультантів, педагоги покликані стимулювати студентів до всебічного опрацювання дидактичного контенту, ставлячи за мету навчити їх усвідомлено сприймати викладену в ньому інформацію, критично оцінювати, проєктувати, створювати й трансформувати її.

Важливе завдання педагога полягає в наданні рекомендацій, пропозицій студентам з метою допомогти їм сформувати відповідні компетентності в навчальному процесі. Найголовнішим у цьому є надання різних видів підтримки з метою повноцінної реалізації поставлених перед студентами освітніх цілей. У сучасних умовах до першочергових функцій педагогів-консультантів також належить розвиток соціальних умінь (soft-skills), а також когнітивних та креативних процесів особистостей, а саме: інтелектуальної допитливості, умінь визначати проблеми і розв'язувати їх, здатності створювати нові знання самостійно або співпрацюючи з іншими.

Українська дослідниця Л. Тимчук зазначає, що завданням вчителя є моделювання навчального процесу так, щоб всі його учасники відчували вчительську впевненість, відкритість, наполегливість і відданість учням у пізнавальному процесі осягнення невідомого. Все це вимагає від учителів глибше знати своїх учнів, якісно взаємодіяти з ними й творчо підходити до проєктування навчальних програм та їх реалізації» [2].

Освіта виступає стратегічним ресурсом інноваційного розвитку суспільства. Тож цифровізація освітніх, соціальних, виробничих і природних систем висувають нові вимоги до висококваліфікованих фахівців, фасилітативність, адаптивність, інформаційна мобільність яких є підґрунтям професіоналізму, конкурентноспроможності, економічного поступу держави. Саме тому проблема формування професійної компетентності викладача вищої школи як передумови реалізації ідеї цифровізації є пріоритетним завданням педагогічної теорії та освітньої практики України.

Список використаних джерел:

1. Keim M. Digitaler Wandel findet auch offline statt. Akzente. Das Magazin der Pädagogischen Hochschule Zürich. 2022. № 4. S. 10–18.
2. Тимчук Л. І. Цифрові наративи в навчанні майбутніх магістрів освіти: історія, реалії, перспективи розвитку. Київ: Видавництво «LAT&K», 2015. 390 с.